

ЗВЕРНЕННЯ

депутатів Запорізької міської ради до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України щодо забезпечення фінансової стабільності у сфері надання комунальних послуг

Ми, депутати Запорізької міської ради, вкрай занепокоєні кризовою ситуацією, що склалася у сфері теплопостачання, законодавчою неврегульованістю правовідносин між учасниками ринку природного газу, наслідком чого є зростання боргових зобов'язань підприємств теплоенергетики та звертаємось до органів влади, через небезпечно критичний фінансово-економічний стан, у якому сьогодні перебувають підприємства теплоенергетики держави та галузь теплопостачання в цілому.

Упродовж тривалого часу на газовому ринку України накопичувалась проблема заборгованості за спожиті енергоносії, через що підприємства теплопостачання не мають коштів та механізмів для здійснення заходів, необхідних для початку наступного опалювального періоду 2021-2022 року.

Тривала криза неплатежів населення за опалення та спожиту гарячу воду, а також занижені тарифи на теплову енергію, встановлені для теплопостачальних та теплогенеруючих організацій протягом останніх п'яти років, призвели до неможливості своєчасно розраховуватись з постачальниками енергоносіїв. Таким чином, протягом тривалого часу у виробників та постачальників тепла збільшувалась кредиторська заборгованість, що в свою чергу призводило до судових спорів за позовами постачальників природного газу, електричної енергії до вказаних підприємств щодо її стягнення та додаткового нарахування неустойки (штрафів, пені), інфляційних нарахувань, процентів річних, збитків, що обчислюються сотнями мільйонів гривень, навіть за відсутності основної заборгованості за спожитий природний газ за договорами. Ці виплати не передбачені в діючих тарифах підприємств і тільки ще більше ускладнюють стан галузі. Всі кошти, які «тепловики» отримують за оплату наданих послуг, одразу ж перенаправляються на погашення заборгованостей попередніх періодів. Через це теплопостачальні підприємства позбавленні обігових коштів.

Основним постачальником теплової енергії споживачам та надання комунальних послуг з опалення та постачання гарячої води у місті Запоріжжі є Концерн «Міські теплові мережі», заснований на комунальній власності, (далі Концерн «МТМ»). Підприємство має вагоме значення для економіки та соціальної сфери міста Запоріжжя.

Дієвими заходами для покращення ситуації, вважаємо наступне:

I. Тривалий час без розгляду залишається зареєстрований у Верховній Раді України проєкт Закону №3508 «Про внесення змін до деяких законів

України щодо забезпечення врегулювання заборгованості за спожиті енергоносії теплопостачальних та теплогенеруючих організацій, підприємств централізованого водопостачання і водовідведення», яким передбачається реструктуризація боргів підприємств тепло-, водопостачання та водовідведення за спожиті енергоносії, утворені станом на 01.05.2020 року, та списання штрафних санкцій, нарахованих на зазначений борг. Необхідно перенести зазначену норму на 01.05.2021 року.

Ще більшого значення набуває законопроект №3508 під час підготовки до наступного осінньо-зимового періоду та в умовах зміни постачальника природного газу. Адже мільйони українських домогосподарств очікують на вчасний початок опалювального періоду та розраховують на активну участь та підтримку держави у цьому процесі.

Крім того, існує альтернативний проект Закону, зареєстрований у Верховній Раді України, №3800-1 «Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» та інших законів щодо забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» системно та всебічно підходить до питання вирішення боргів у галузі. Цей законопроект передбачає повернення на шлях справедливості для споживачів комунальних послуг. Дія такого Закону повинна поширюватись на підприємства, що виробляють, транспортують та постачають теплову енергію, інших учасників газового ринку, в тому числі і на НАК «Нафтогаз України», та дає змогу списати заборгованість ТКЕ за спожитий газ для потреб населення, що сформувалась на 30.06.2020р. та не погашена на розрахункову дату. Необхідно змінити дату заборгованості на 01.05.2021 року.

Тому, зважаючи на надзвичайну державну і соціальну значущість проектів Законів №3508 та №3800-1, необхідно прискорити розгляд зазначених законопроектів.

II. Основною причиною накопичення заборгованості теплопостачальними організаціями за енергоносії є економічно необґрунтовані тарифи на теплову енергію, які протягом останніх років встановлювались НКРЕКП та недоліки законодавства щодо їх застосування. Це сформувало різницю в тарифах, відшкодування якої після 01.01.2016р. нормативно-правовими актами на сьогодні не передбачено. Станом на 01.04.2021 року різниця в тарифах становить близько 1 200 млн.грн.

Підписаний 09 лютого 2021 року Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води між Кабінетом Міністрів України та Асоціацією міст України передбачає необхідність створення умов для стабілізації роботи підприємств теплопостачання. Умови Меморандуму передбачають можливість компенсації тільки різниці між ціною природного газу і не враховують різницю між зазначеними вище складовими тарифу. Розроблена методика компенсації різниці у ціні природного газу згідно Меморандуму передбачає компенсацію не більше 100 млн.грн різниці в ціні газу, що утворилась за 2020/2021 опалювальний сезон.

Згідно Закону України від 9 листопада 2017 року №2189 «Про житлово-комунальні послуги», одним із основних принципів, на яких ґрунтується державна політика у сфері житлово-комунальних послуг, є принцип забезпечення функціонування підприємств, установ та організацій, що виробляють, виконують та/або надають житлово-комунальні послуги на умовах самофінансування, досягнення рівня економічно обґрунтованих витрат на виробництво таких послуг.

Відповідно Закону України від 21 червня 2012 року №5007 «Про ціни і ціноутворення», органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які встановили державні регульовані ціни на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, зобов'язані відшкодувати суб'єктам господарювання різницю між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів. Установлення Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування державних регульованих цін на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, без визначення джерел для відшкодування різниці між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів, не допускається. Аналогічні норми містяться в Законі України від 9 липня 2010 року №2479-VI «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг».

Погашення зазначених витрат за рахунок місцевого бюджету неможливо через те, що вони спричинені не з вини органів місцевого самоврядування, а внаслідок реалізації норм чинного законодавства.

Отже, окреслена ситуація потребує невідкладного вирішення та дієвого реагування.

III. Наступним кроком для можливості стабілізації ситуації у сфері теплопостачання повинно стати прискорення прийняття нормативних актів, необхідних для забезпечення реалізації прийнятого Верховною Радою України Закону України від 03.12.2020 №1060 «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг», що дозволить підприємствам теплопостачання перехід на нові договори про надання комунальних послуг за правилами Закону України «Про житлово-комунальні послуги» та застосувати до кінцевих споживачів нові тарифи на комунальні послуги.

IV. Одночасно, для можливості покращення розрахунків споживачів теплової енергії, на розгляді в Верховній Раді України знаходиться законопроект №3613 «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення порядку погашення заборгованості споживачів з оплати житлово-комунальних послуг», яким пропонується визначити порядок та умови реструктуризації заборгованості населення за житлово-комунальною послугою, а також звільнення постачальників комунальних послуг від сплати судового збору при зверненні до суду у справах про стягнення заборгованості.

З огляду на вищезазначене, з метою запобігання занепаду галузі теплоенергетики та уникнення посилення соціальної напруги в суспільстві, ми, депутати Запорізької міської ради, які представляють інтереси всіх мешканців

міста Запоріжжя, в межах повноважень, визначених Конституцією та законами України, звертаємось із закликом вплинути на ситуацію до Верховної Ради України:

- невідкладно розглянути та прийняти проекти законів №3508, №3613;
- у найкоротший термін ухвалити зміни до Державного бюджету України на 2021 рік, забезпечивши фінансування видатків на відшкодування витрат з різниці в тарифах підприємствам теплоенергетики.

До Кабінету Міністрів України:

- розробити та внести на розгляд Верховній Раді України відповідні зміни до Державного бюджету на 2021 рік, якими передбачити запровадження чіткого механізму щодо порядку та умов виділення коштів для покриття різниці у тарифах на теплову енергію;
- у найкоротший термін розробити та прийняти нормативно-правові акти на виконання Закону України №1060.

Такий комплексний та відповідальний підхід влади надасть можливість виправити ситуацію для сталого функціонування підприємств теплоенергетики в умовах переходу на комерційний ринок природного газу та забезпечити дотримання прав та законних інтересів громадян України.

Секретар міської ради

А.В. Куртєв